

Verksamhetsplan och budget 2024

Sida	1(15)
Datum	2023-11-20
Diarienumr	STOK 2023/411:1
Handläggare	Joakim Larsson
Versionsnr	1.0
Godkänd av	Styrelsen
Godkänt datum	2023-12-04

Verksamhetsplan och budget 2024

1 Sammanfattning

Stokabs huvuduppgift är att bygga, hyra ut och underhålla ett passivt konkurrensneutralt optiskt fibernät i Stockholmsregionen. Efterfrågan på bolagets produkter är hög och Stokab fortsätter att bygga ut och förstärka nätet i takt med marknadens efterfrågan.

Syftet med bolagets verksamhet är att säkerställa de grundläggande digitala infrastrukturella förutsättningarna för näringsliv och offentlig förvaltning i Stockholm. Utbyggnaden av en robust fiberinfrastruktur med hög säkerhet i Stockholm skapar förutsättningar för företagande och digital delaktighet i hela staden. Fiberinfrastrukturen i sig bidrar till att skapa förutsättningar för innovativa och klimatsmarta lösningar. Bolagets verksamhet bidrar därmed till uppfyllande av såväl kommunfullmäktiges inriktnings- och verksamhetsmål som målen i stadens näringslivspolicy och miljöprogram.

Hög inflation och högre räntor sedan början på förra året har bidragit till att den globala tillväxten har varit dämpad de senaste kvartalen. Global BNP väntas sammantaget växa långsammare än det historiska genomsnittet såväl i år som nästa år, främst till följd av de högre räntorna som drivs av den fortsatt förhöjda inflationen. Sverige befinner sig i en lågkonjunktur 2023 och 2024. Under 2024 fördjupas lågkonjunkturen och det bedöms dröja till 2026 innan svensk ekonomi är i konjunkturrell balans. Såväl på den europeiska som på den nationella telekommarknaden fortgår konsolidering. Efterfrågan på svartfiber bedöms emellertid vara fortsatt stark i Stockholm.

I centrum för Stokabs arbete under 2024 står att säkerställa en fortsatt god lönsamhet i bolagets svartfiberaffär. Detta sker genom såväl ett aktivt försäljningsarbete som en effektiv kostnadskontroll. Ökad digitalisering av såväl interna som kundrelaterade rutiner och processer är centralt för att åstadkomma hög försäljning och effektiv förvaltning. Arbetet fortgår därutöver med att ständigt förbättra rutiner och processer med fokus på ytterligare förbättrad service och flexibilitet i förhållande till kunderna samt kvalitet, innovation, kostnadseffektivitet och kompetensförsörjning. Personalpolitiken är strategisk i detta hänseende.

Stokab har anslutit flerfamiljsfastigheter med över 90 procent av Stockholms hushåll till det operatörsneutrala fibernätet och sedan 2015 har kommersiella fastigheter anslutits på motsvarande sätt. 2024 fortsätter arbetet med anslutning av fastigheter till nodstrukturen – primärt i takt med att staden växer.

Utbyggnaden av 5G i Stockholm, framväxten av olika IoT-lösningar samt alltmer uppkopplade hem och verksamheter kommer att förstärka den generella efterfrågan på svartfiber. Framväxten av en allt mer uppkopplad värld där fler och fler saker kommunicerar med varandra förväntas också leda till ett behov av en mer finmaskig digital infrastruktur. Nya aktörer, såväl nystartade företag som internationella företag som etablerar sig i Stockholm och Sverige, driver en ny typ av efterfrågan och är en framtida affärsmöjlighet. Under 2024 fortsätter arbetet med att förstärka och förtäta nätet för att klara de krav som utbyggnaden av 5G och olika IoT-lösningar kommer ställa.

Det försämrade säkerhetspolitiska läget samt den återupptagna totalförvarsplaneringen medför ett ökat fokus på säkerhetsfrågor från såväl kunder som myndigheter. Stokab kommer under 2024 fortsätta höja den totala förmågan i förhållande till totalförsvaret och fortsätta att utveckla bolagets krigsorganisation. Utifrån bolagets säkerhetspolicy fortgår arbetet med att vidta åtgärder relaterade till säkerhetsskydd, informationssäkerhet, fysisk säkerhet och personsäkerhet.

Uppdraget att upphandla och administrera Stockholms stads samlade kommunikationsnät är organiserat i ett eget dotterbolag – S:t Erik Kommunikation – vilket innebär en tydlighet i förhållande till operatörsmarknaden. S:t Erik Kommunikation har ansvar för Stockholms stads kommunikationslösningar. Bolagets tjänster riktar sig till stadens nämnder och bolag. S:t Erik Kommunikations huvuduppgift de kommande åren är att, i samverkan med kommunstyrelsen och representanter från Stockholms stads övriga verksamheter, möjliggöra och säkerställa väl fungerande kommunikationslösningar åt stadens verksamheter samt, vid efterfrågan, i anslutning till det offentliga rummet. Inriktningen för verksamheten 2024 är att säkerställa funktionen av kommunikationsnätet och dess centrala system samt att utveckla och införa ytterligare centrala säkerhets- och kapacitetshöjande funktioner. Under 2024 avslutar S:t Erik Kommunikation utbytesprojektet, som innebär ett generationsskifte till en ny trådlös standard (WiFi 6). S:t Erik Kommunikation kommer under 2024 i samarbete med kommunstyrelsen fortsatt att arbeta för att utveckla och införliva IT- och informationssäkerhetsarbetet i relevanta processer samt utveckla CERT Stockholm för att stärka stadens incidenthanteringsförmåga.

Resultat efter finansnetto beräknas uppgå till 230 mnkr för 2024, vilket är i linje med kommunfullmäktiges budget för 2024 för Stockholms stad och ägardirektiv för koncernen Stockholms Stadshus AB. Investeringarna beräknas uppgå till 200 mnkr, vilket överensstämmer med kommunfullmäktiges investeringsplan.

2 Uppgift enligt kommunfullmäktige m.m.

Kommunfullmäktiges budget 2024 har, under rubriken ”En öppen och demokratisk stad för alla stockholmare”, angivit följande övergripande inriktningsmål för kommunkoncernen Stockholms stad:

1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden
2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Bolagets uppgift är att bygga, hyra ut samt underhålla ett passivt och säkert fibernät i Stockholm. Syftet med infrastrukturen och verksamheten är att stimulera en positiv utveckling för Stockholm genom att bidra till goda förutsättningar för IT-utvecklingen i regionen.

Stokab ska fortsätta utveckla stamnätsinfrastrukturen, inklusive noder och knutpunkter, för att klara den framtida ökade generella efterfrågan och garantera tillgången på konkurrensneutral svartfiber. Den fortsatta utbyggnaden av fibernätet skapar förutsättningar för klimatsmarta lösningar och digital delaktighet i hela staden, i takt med efterfrågan och utifrån bedömningar av marknadens utveckling och krav. Framväxten av en alltmer uppkopplad värld kombinerat med 5G förväntas också leda till ett behov av en mer utbyggd digital infrastruktur. Bolaget ska ha fortsatt hög egenfinansieringsgrad.

Ägardirektiv 2024–2026

Enligt kommunfullmäktiges budget 2024 för Stockholms stad samt ägardirektiv 2024–2026 för koncernen Stockholms Stadshus AB ska Stokab

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

- vara behjälpligt i trafiknämndens uppdrag att samordna gatuarbeten med övriga ledningsdragande bolag i staden samt Trafikverket, SL och andra aktörer för att främja framkomligheten
- fortsätta att i samarbete med kommunstyrelsen stödja arbetet med att utveckla Stockholm som en innovativ och smart stad

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

- ansvara för att fibernätet byggs ut och förtätas för att möta framtida efterfrågan inom 5G och IoT (Internet of Things)
- delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap

3 Marknadens utveckling

Hög inflation och högre räntor sedan början på förra året har bidragit till att den globala tillväxten har varit dämpad de senaste kvartalen. De flesta centralbanker har höjt styrräntorna i snabb takt och även de långa räntorna har stigit betydligt. Globalt sett har tjänstesektorn varit relativt motståndskraftig medan utvecklingen i tillverkningsindustrin har varit svag. Varuefterfrågan i världen har dämpats efter de starka åren under pandemin, en utveckling som har avspeglats tydligt i den globala varuhandeln sedan en tid tillbaka. Global BNP väntas sammantaget växa långsammare än det historiska genomsnittet såväl i år som nästa år, främst till följd av de högre räntorna som drivs av den fortsatt förhöjda inflationen. Även den svenska exportmarknaden utvecklas jämförelsevis svagt i spåren av en dämpad global tillväxt och en svag utveckling av global varuhandel.

Sverige befinner sig i en lågkonjunktur 2023 och 2024. Enligt Konjunkturinstitutets prognos från september 2023 utvecklas BNP svagt de närmaste kvartalen. Nästa år förväntas BNP-tillväxten stiga när hushållens reala disponibla inkomster återhämtar sig och en starkare utveckling i omvärlden drar med sig svensk export. Ur ett historiskt perspektiv blir dock tillväxten dämpad. Under 2024 fördjupas lågkonjunkturen. Den svaga växelkursen för kronan bidrar till att hålla upp inflationstrycket och KPIF-inflationen faller under Riksbankens inflationsmål på två procent först i slutet av 2024. Hög inflation och stigande räntor urholkar hushållens köpkraft, samtidigt som svag omvärldsefterfrågan slår mot exportnäringen. Detta bidrar enligt Konjunkturinstitutet till att lågkonjunkturen fördjupas nästa år. Även om inflationen tydligt är på väg ned, är inflationen exklusive energi fortsatt hög. Konjunkturinstitutet bedömer därför att Riksbanken kommer att höja styrräntan en gång till i november 2023 och att räntan därefter ligger still till det tredje kvartalet 2024 då Riksbanken börjar sänka räntan. Inflationen har då närmat sig två procent och inflationsutsikterna pekar fortsatt nedåt. Den lägre inflationen bidrar till att konjunkturen vänder svagt uppåt det andra halvåret nästa år. Det dröjer till 2026 innan svensk ekonomi är i konjunkturrell balans.

Inflationen är på väg ned. I december 2022 översteg KPIF-inflationen tio procent. Sedan dess har inflationstakten sjunkit, och var 4,0 procent i september 2023. Att inflationen sjunkit tillbaka beror på att många av de faktorer som orsakade inflationsuppgången till viss del har reverserats. Inflationsuppgången orsakades bland annat av covid-19-pandemin, Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, och till viss del av andra faktorer. Drivkrafterna som härrör från covid-19-pandemin har till stor del försvunnit. Containerfraktpriserna har fallit tillbaka, och bristen på halvledare och andra komponenter har mildrats. Hushållens efterfrågan på varor, som ökade både på grund av en expansiv ekonomisk politik och på grund av ändrade köpvänor under pandemin, har också minskat.

Kommunsektorns finansiella situation är pressad av den höga inflationen. Inflationen påverkar både via högre priser på de insatsvaror som används och genom tillfälligt höga pensionsavsättningar. I Konjunkturinstitutets prognos antas att kommuner och regioner genomför vissa besparingar för att förbättra sina finanser. Detta dämpar ökningen av arbetade timmar som trots det förväntas vara fortsatt svagt positiv. Konsumtionen av individuella tjänster i kommunsektorn väntas dock inte påverkas så mycket, utan fortsätta öka.

Investeringarna i tjänstebranscherna exklusive bostäder har utvecklats svagt de senaste kvartalen. I Konjunkturinstitutets prognos planar tjänsteinvesteringarna ut på den nya lägre nivån innan de börjar stiga något i slutet av nästa år. Investeringarna inom fastighetsbolag och fastighetsförvaltare tynger utvecklingen, medan det kommer att investeras mer i IKT-branschen.

Såväl på den europeiska som på den nationella telekommarknaden fortgår konsolidering. I ljuset av det kommer betydelsen av oberoende aktörer, som de kommunala stadsnäten, som kan erbjuda konkurrensneutral svartfiber på lika villkor, att vara fortsatt central för en väl fungerande konkurrens på tjänstenivån och därmed för att tillvarata de ökade möjligheter som den tekniska utvecklingen medför.

Konsolideringarna på den svenska telekommarknaden har lett till en ökad kostnadsmedvetenhet hos Stokabs kunder avseende den totala mängden fiberförbindelser de sammanslagna bolagen hyr. Kombinerat med en mognare marknad ökar kraven på leverantörer av svartfiber – som Stokab – att klara av att möta kunderna digitalt och flexibelt. De digitala gränssnitten behöver i det sammanhanget utgå från kundernas faktiska behov och målsättningen är att de också ska ge en ökad kundupplevelse. Det ska vara lätt att göra nya affärer och hantera sina befintliga affärer med Stokab – oavsett vilken kanal man som kund använder.

En ökad konkurrens och kostnadsmedvetenhet hos bolagets kunder leder också till förändrade köpbeteenden. Under de senaste åren har en förändring i den sålda produktmixen kunnat konstateras. Den utvecklingen har under de senaste åren inneburit en lägre snittintäkt per förbindelse för Stokab och det är någonting som bedöms kvarstå.

Efterfrågan på svartfiber bedöms emellertid vara fortsatt stark i Stockholm, då kapacitet och kvalitet är viktiga faktorer i dagens digitaliserade samhälle. Det visas exempelvis genom att en stor del av de som har möjlighet att välja bredband levererat över fiber också gör det. Fiberbaserade bredband utgör sedan många år en majoritet av de fasta abonnemangen i Sverige. Den tidigare ökningstakten av bredband över fiber har dock stannat av i Stockholmsregionen. Orsaken är att bredband levererat över ADSL/VDSL nästan helt försvunnit som alternativ och redan ersatts av höghastighetsbredband över fiber, kabel eller mobilt. För bolagets del innebär det att möjligheten till nya affärer minskar och att rörligheten i nätet ökar.

Mängden överförd data i mobilnäten fortsätter att växa. 5G-tekniken kommer att generera ytterligare datatrafik som i sin tur kommer driva efterfrågan på fiber och även nya trådlösa tjänster. Denna utveckling ställer förnyade krav på fibermarknadens aktörer att utveckla konkurrenskraften i sina tjänster med avseende på pris, kvalitet, tillförlitlighet och kapacitet. För Stokabs vidkommande gäller det att möta denna efterfrågan med avkastande investeringar och lägre hanteringskostnader per förbindelse för att säkerställa fortsatt lönsamhet.

Digitalisering är idag en integrerad del av kärnverksamheten i de allra flesta företag och myndigheter. Tillsammans med etablerandet av nya företagsstrukturer, som från början i huvudsak är digitala och som har tillgång till en global digital marknad, förväntas efterfrågan på snabba och stabila uppkopplingsmöjligheter bestå.

En allmänt förhöjd hotbild i världen, Europa och Sverige samt det faktum att allt fler delar av alla samhällsfunktioner får en betydande digital komponent leder till ökade säkerhetskrav på fibernätet såväl som på noder och knutpunkter samt på stödsystem. Stokab fortsätter att, i enlighet med verksamhetsmål 3.5 i kommunfullmäktiges budget 2024 (Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden), bedriva ett systematiskt och långsiktigt säkerhets- och totalförsvarsarbete utifrån aktuell lagstiftning samt tillsynsmyndighetens föreskrifter.

Framväxten av en allt mer uppkopplad värld, där fler och fler saker kommunicerar med varandra ("sakernas internet" eller IoT, "Internet of Things"), kommer att leda till ett behov av en än mer finmaskig digital infrastruktur. Efterfrågan på fiberanslutningar tätare än dagens mobilinfrastruktur för att klara de krav IoT och 5G ställer förväntas öka framöver. Nya aktörer, såväl nystartade företag som internationella företag som etablerar sig i Stockholm och Sverige, driver en ny typ av efterfrågan och är en framtida affärsmöjlighet. Exempelvis ställer datahallar som kundsegment delvis andra krav på nätet, vilket bolaget svarar upp mot genom att anpassa sitt erbjudande.

Utvecklingen av koncept för smarta städer och ett behov för kommuner att klara av att möta medborgarnas efterfrågan på digitala tjänster på ett kostnadseffektivt sätt förstärker ytterligare betydelsen av att kommuner skaffar sig och stärker sin rådighet över den digitala infrastrukturen. De ökade kraven på säkerhet och kommunernas betydelse för totalförsvaret stärker denna betydelse ytterligare.

4 Regulatoriska förutsättningar

Stokab tillhandahåller genom sin verksamhet ett allmänt tillgängligt elektroniskt kommunikationsnät, bestående av svartfiber, på likvärdiga villkor till marknaden. Bolaget är således verksamt inom den i Sverige reglerade sektorn för elektronisk kommunikation och omfattas av lagen om elektronisk kommunikation (LEK). LEK trädde i kraft i juni 2022 som ett led i införandet av EU:s direktiv om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (Koden) och ersatte då den tidigare gällande lagen om elektronisk kommunikation. LEK syftar till att användarna ska erbjudas ett brett utbud av tjänster till konkurrenskraftiga priser med god kvalitet, kapacitet och säkerhet. Lagen ger bland annat Post- och telestyrelsen (PTS) möjlighet att besluta om skyldigheter för att stärka konkurrensen, säkerheten och konsumentskyddet inom elektronisk kommunikation.

EU:s syfte med att reformera det tidigare regulatoriska ramverket för telekomsektorn genom antagandet av Koden var att skapa en digital inre marknad (Digital Single Market, DSM) genom att främja investeringar och innovation i ny och bättre infrastruktur och samtidigt tillgodose behovet av att upprätthålla konkurrensen. Som en del i att främja investeringar i nät med mycket hög kapacitet föreskriver Koden en lättnad i regleringsbörd för företag som endast bedriver grossistverksamhet ("wholesale only"). Denna regleringslättnad är implementerad i svensk rätt genom den nya LEK:en. Stokab är ett rent grossistföretag i LEK:s mening.

Bakgrunden till de regleringslättnader som föreskrivs för rena grossistföretag är att nätägare vars affärsmodell är begränsad till tillhandahållande av grossisttjänster bidrar till skapandet av en välfungerande grossistmarknad, med positiva effekter på konkurrensen och möjligheten till innovationer i samtliga efterföljande led i värdekedjan. Genom att lyfta fram de positiva effekter som är förknippade med en grossistmodell och genom att skapa regulatorisk förutsebarhet, underlättar bestämmelsen om rena grossistföretag för företag som Stokab att även fortsättningsvis kunna verka på marknaden och bidra till samhällsnytta och konkurrens.

PTS arbetar fortsatt med att ta fram förslag till ny reglering på grossistmarknaden för lokalt tillträde till infrastruktur (marknad 1). Som ett första steg i detta arbete har PTS i juni 2023 presenterat ett utkast till marknadsanalys innehållande marknadsavgränsning och trekriterietest. Sammanfattningsvis bedömer PTS att marknaden kan delas in i två delmarknader, en för enfamiljshus och en för flerfamiljshus, samt att den relevanta geografiska marknaden är nätbaserad, det vill säga att varje nätägare utgör en egen geografisk marknad. Stokab är endast verksamt på marknaden för flerfamiljshus. PTS bedömer att konkurrensen generellt sett fungerar tillfredsställande för slutanvändare som bor i flerfamiljshus, även utan reglering. PTS anser därför att det inte är motiverat att införa skyldigheter. Detta innebär att PTS nuvarande inriktning är att den marknad på vilken Stokab är verksam avregleras. För slutanvändare i enfamiljshus bedömer PTS däremot att det ofta finns utmaningar när det gäller konkurrensen, varför det är motiverat att införa skyldigheter.

Utkastet till marknadsanalys har därefter varit föremål för samråd. I ett nästa steg kommer PTS att bedöma vilka nätägare på marknaden för enfamiljshus som har SMP ("Significant Market Power", en beteckning på att en operatör har ett betydande marknadsinflytande) och vilka skyldigheter som kan bli aktuella. Under hösten 2024 förväntas PTS fatta beslut avseende nästa generations förhandsreglering. Denna fråga är strategisk såväl för Stokab som för svensk IT-politik och bolaget kommer fortsätta att bevaka den under 2024.

Därutöver är det tidigare antagna Utbyggnadsdirektivet, vilket är implementerat i Sverige genom Utbyggnadslagen, föremål för utvärdering och översyn. Direktivet syftar till att sänka kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation, bland annat genom att befintlig fysisk infrastruktur, såsom kanalisation, ska kunna användas för utbyggnad på begäran från den som bygger ut ett bredbandsnät. Direktivet innehåller dock en möjlighet för nätägare att istället erbjuda tillträde till svartfiber. Denna möjlighet är av avgörande betydelse för Stokabs affärsmodell. I februari 2023 presenterade EU-kommissionen ett förslag till ny förordning, Gigabit Infratstructure Act (GIA), vilken föreslås ersätta det befintliga Utbyggnadsdirektivet. Beslut förväntas i början av 2024. Det en viktig uppgift att löpande följa diskussionerna avseende förslaget till GIA och utfallet av förhandlingarna.

Utöver sedvanlig regulatorisk utveckling på telekomområdet har Stokab, i och med Rysslands krig i Ukraina, även att förhålla sig till de sanktioner som genom direkt tillämpliga EU-förordningar riktas mot Ryssland samt ryska aktörer och medborgare. Det är bland annat förbjudet att tilldela eller fullgöra kontrakt inom offentlig upphandling till ryska medborgare eller fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ som är etablerade i Ryssland eller ägs av en rysk entitet eller person. Därutöver förbjuds olika typer av pengatransaktioner. Exempelvis har ett stort antal listade personer, organisationer och företag i Ryssland fått sina pengar och andra ekonomiska resurser frysta. Stokab kommer fortsatt att säkerställa bolagets efterlevnad av sanktionerna och kommer således att löpande följa utvecklingen på detta område.

5 Verksamhetens inriktning 2024

Inriktningen för Stokabs verksamhet är att säkerställa de grundläggande digitala infrastrukturella förutsättningarna för näringslivet och offentlig förvaltning i Stockholm. Tillgången till en robust fiberinfrastruktur med hög säkerhet i Stockholm skapar förutsättningar för företagande och digital delaktighet i hela staden och fiberinfrastrukturen i sig bidrar till att främja en hållbar utveckling genom att skapa förutsättningar för innovativa och klimatsmarta lösningar i enlighet med målen i Stockholms stads miljöprogram.

Det försämrade säkerhetspolitiska läget samt den återupptagna totalförvarsplaneringen medför ett ökat fokus på säkerhetsfrågor från såväl ägaren som kunder och regulatoriska myndigheter. Den nationella säkerhetsstrategin med IT- och telekommunikationer som ett särskilt utpekad område inom hotbildsanalysen klargör att telekominfrastrukturen är att betrakta som en samhällskritisk möjliggörande funktion vid sidan om bland annat energiförsörjning. Rysslands krig i Ukraina samt Sveriges ansökan om medlemskap i Nato gör att den generella hotbilden skärps ytterligare. Såväl EU-kommissionen som Säpo konstaterar uttryckligen att hotet mot central infrastruktur är större än normalt. Infrastrukturaktörer behöver därför iaktta skärpt vaksamhet. Stokab antog en krigsledningsplan under 2023 och kommer under 2024 fortsatt fokusera på att höja bolagets totala förmåga i förhållande till totalförsvaret, inklusive att under kommunstyrelsens ledning medverka i den fortsatta uppbyggnaden av Stockholms stads krigsorganisation. Utifrån bolagets säkerhetspolicy fortgår arbetet med att vidta åtgärder relaterade till säkerhetsskydd, informationssäkerhet, fysisk säkerhet och personsäkerhet. Bolaget väntas anta tillämpningsanvisningar avseende säkerhetsskydd under 2023, för vidare lokal implementering under 2024. Bolagets arbete avseende informationssäkerhet är planlagt för de kommande tre åren, i enlighet med stadens regelverk, och återfinns i Ledningens genomgång, bilagd denna verksamhetsplan. Lärdomar från krishantering under covid-19-pandemin har omhändertagits och kommer tillsammans med erfarenheter från övningsverksamhet att nyttjas i Stokabs kontinuerliga arbete med uppdatering av bolagets beredskapsplanering. Utifrån verksamhetsmål 3.5 i kommunfullmäktiges budget 2024 planerar Stokab att öka sin förmåga inom civil beredskap bland annat genom en förfinad bemanningsplanering avseende bolagets krigsorganisation samt information och utbildning av bolagets medarbetare. Under 2024 planerar Stokab även att genomföra åtgärder avseende risk- och sårbarhetsanalys i enlighet med stadens uppdaterade handbok.

5.1 Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

I centrum för arbetet 2024 står att säkerställa en fortsatt god lönsamhet i bolagets svartfiberaffär. Detta sker genom såväl ett aktivt försäljningsarbete som en effektiv kostnadskontroll, vilket förutsätter ett tydligt kundfokus i hela organisationen samt en väl utvecklad förmåga att systematiskt blicka framåt och agera proaktivt utifrån omvärldsanalys. Samtliga delar av Stokab ska kunna agera säljstödande inom respektive kompetensområde.

Den varaktiga efterfrågan på fiberförbindelser föranleder ett behov av att stärka stamnätsinfrastrukturen. Under 2024 fortsätter arbetet med att ansluta ytterligare fastigheter till nodstrukturen – primärt i takt med att staden växer. Detta skapar sammantaget ökade möjligheter för konkurrens på marknaden då operatörer kan nå hela vägen fram till slutkunden oavsett om slutkunden är ett hushåll eller företag. Stokabs nätdesign utgör således den infrastrukturella förutsättningen för att bredbandsmarknaden i Stockholm ska kunna vara helt fri och öppen för både hushåll och företag, vilket bidrar till den ekonomiska utvecklingen i regionen.

Stokabkoncernens nätinфраstruktur är av central strategisk betydelse för fortsatt digitalisering i Stockholms stad, såväl inom stadens verksamheter som för fristående aktörer och i det offentliga rummet. I enlighet med kommunfullmäktiges budget 2024 samt Stockholms stads kvalitetsprogram samverkar bolaget därför med relevanta parter för att genom tillhandahållande av nätet möjliggöra ökad digitalisering och de innovationer som denna i sin tur kan medföra.

Arbetet med att höja robustheten och säkerheten i bolagets organisation och strategiskt viktiga delar av nätet fortsätter under 2024. Arbetet görs utifrån bolagets säkerhetspolicy samt den under 2023 antagna krigsledningsplanen, som ett led i att säkerställa tillgängligheten till såväl samhällets offentliga tjänster som kommersiella tjänster. Utbyggnaden och kapacitetsförstärkningen av områdes- och anslutningsnoder är strategiska åtgärder i detta säkerhetsarbete och ytterligare åtgärder för att stärka robustheten i nätet vidtas under 2024. Bolaget övar också årligen sin kontinuitets- och krisledningsförmåga, helt eller i delar, i samverkan med såväl ägaren Stockholms stad som med tillsynsmyndigheten PTS. Sedan 2023 ingår Stokab, liksom dotterbolaget S:t Erik Kommunikation, i stadens sektorsorganisation för civil beredskap. Bolaget har ett samordnande ansvar för sektorn Elektroniska kommunikationer och cybersäkerhet.

Stokab avser att under verksamhetsåret bidra till uppfyllelse av verksamhetsmål 3.2 i kommunfullmäktiges budget 2024 (I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb) på primärt två sätt. Dels indirekt – bolagets kärnuppdrag, att tillhandahålla ett fibernät på lika villkor, verkar främjande för tillväxt, näringsliv och arbetstillfällen i Stockholm. Dels mer direkt, genom samarbete med yrkeshögskolor. Samarbetet med yrkeshögskolorna har en strategisk betydelse för att säkra en framtida försörjning av rätt kompetens till Stokabs entreprenörer. Samarbetet fortsätter under 2024.

I kommunfullmäktiges budget 2024 åläggs samtliga bolagsstyrelser, under verksamhetsmål 3.7 (Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt) dels att beskriva insatser för att öka tilliten och förtroendet för staden, dels att beskriva arbetet med de mänskliga

rättigheterna. Givet Stokabs verksamhet bidrar bolaget i huvudsak indirekt till denna måluppfyllelse. Genom att säkerställa robusthet och driftsäkerhet i den samhällsviktiga infrastruktur som Stokabs fibernät utgör bidrar bolaget till allmänhetens och näringslivets tillit och förtroende för staden. MR-frågorna beaktar Stokab genom bland annat bolagets hållbarhetsarbete, etiska hänsyn vid upphandlingar samt genom bolagets personalpolitik och rekryteringsprocesser.

5.2 Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Inriktningen av verksamheten syftar till att säkerställa förutsättningar för ett växande näringsliv som genom den digitala tekniken kan agera globalt med ett minimum av resor. Fiberinfrastrukturen i sig bidrar därmed till att skapa förutsättningar för klimatsmarta lösningar. Fiberinfrastrukturens helt avgörande betydelse för distansarbete och digitala samverkansformer blev tydlig under covid-19-pandemin och lär ha fortsatt aktualitet för ett förändrat arbetsliv med större digitala inslag än tidigare.

Stokab bygger fibernätet i en nät- och nodstruktur som underlättar för en miljövänlig drift. Nät- och nodstrukturen är utformad för att underlätta drift och underhåll av nätet både för kunder och för Stokabs egna verksamhet med bland annat minskade transporter som följd.

Stokab bedriver sedan en längre tid tillbaka ett systematiskt hållbarhetsarbete. Arbetet sker inom sex fokusområden: ökad konkurrens och valfrihet, god affäretik, återvinna avfall och spill, ständig riskminimering, jämställdhet och mångfald samt ansvarsfulla leverantörer. Fokusområdena är baserade på en väsentlighetsanalys besvarad av bolagets intressenter. I enlighet med årsredovisningslagen arbetar bolaget inom dessa fokusområden med miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter samt motverkande av korruption, med ett utpekat chefsansvar för varje område. Uppföljning sker via internkontrollen vid två tillfällen under året. Nyckeltal rapporteras tertiärsvis och vid årsbokslutet görs en sammanställning enligt Global Reporting Initiative (GRI). Under 2023 har Stokab påbörjat ett arbete för att säkerställa framtida efterlevnad av EU-direktivet Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), som kommer att gälla för bolag av Stokabs storlek från och med den 1 januari 2025. Arbetet fortgår under 2024. Bolaget fortsätter vidare sitt systematiska miljö- och hållbarhetsarbete utifrån bolagets miljö- och klimatplan samt stadens miljöprogram och stadsövergripande handlingsplaner kopplade till detta. Stokabs miljö- och klimatplan kommer att uppdateras under 2024.

För att minimera störningar till följd av bolagets ledningsarbeten och främja en god framkomlighet i staden kommer Stokab fortsatt att vara behjälpligt i trafiknämndens uppdrag att samordna gatuarbeten med andra ledningsdragande bolag i staden samt SL, Trafikverket och andra aktörer.

Stokab bidrar till uppfyllelsen av verksamhetsmål 3.1 i kommunfullmäktiges budget 2024 (Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en stark välfärd) genom bolagets grunduppdrag att tillgodose marknaden med ett öppet och konkurrensneutralt fibernät som ytterst avser att stimulera utvecklingen inom IT- och telekombranschen och därmed Stockholms näringsliv i stort. Stokabs beprövade affärsmodell med tillhandahållande av svartfiber öppet för alla på lika villkor har historiskt visat sig främja tillväxt, konkurrens och innovationsförmåga inom Stockholms näringsliv. Bolagets upprätthållande av denna affärsmodell bidrar på så vis även till uppfyllelse av målet i Stockholms stads näringslivspolicy att stimulera tillväxt och företagsamhet genom långsiktiga och goda förutsättningar för företagande i hela Stockholm.

Stokabs inriktning är alltså att utifrån marknadens behov tillhandahålla ett passivt fibernät till kunderna på likvärdiga villkor. Stokab underlättar därmed för såväl befintliga som nya operatörer och tjänsteleverantörer att träda in på marknaden utan att de själva behöver finansiera den grundläggande infrastrukturen. Förutsättningar skapas därmed för en stärkt internationell konkurrenskraft för företag i Stockholm.

Under 2024 fortsätter Stokabkoncernen, tillsammans med kommunstyrelsen och trafiknämnden, att planera för installation av fiber i gaturummet för att ha beredskap att svara upp mot framtida efterfrågan på infrastruktur för datatrafik i stadsmiljön. Stokab kommer under verksamhetsåret att fortsätta stödja kommunstyrelsen i arbetet med att utveckla Stockholm som en innovativ och smart stad. Bland annat kommer bolaget fortsatt att samverka med trafiknämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden kring att använda Hornsgatan som testbädd för smarta digitala lösningar med avseende på trafikövervakning och regelefterlevnad, exempelvis att visualisera realtidsmätning av luftkvalitet. Bolaget har också beredskap att, utifrån sin kompetens och sin roll som tillhandahållare av passiv fiberinfrastruktur, vara delaktigt i stadens övriga utvecklingsarbete med avseende på innovationer inom urban mobilitet, såsom exempelvis det europeiska konsortiet Knowledge and Innovation Community (KIC), European Innovation and Technology in Urban Mobility (EIT UM) samt samarbetet Senseable Stockholm Lab mellan staden, KTH och Massachusetts Institute of Technology (MIT).

Stokab har under de senaste åren successivt byggt ut det operatörsneutrala nätet för att möjliggöra att det absoluta flertalet av stockholmarna ska få tillgång till högkvalitativa bredbandstjänster. Därigenom bidrar Stockholms stad och Stokab till goda förutsättningar för ekonomisk utveckling i hela staden och till en sammanhållen stad. Vid nybyggnation i Stockholms stad genomför Stokab fiberutbyggnad och anslutning direkt i samband med byggnationen av fastigheten.

5.3 Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Som verksamhetsmål 3.1 i kommunfullmäktiges budget 2024 anges att Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en stark välfärd. Stokab avser att under verksamhetsåret genomföra investeringar i enlighet med kommunfullmäktiges investeringsplan.

Investeringarna beräknas uppgå till 200 mnkr under 2024, en nivå i paritet med budgeterade investeringar 2023. Under planperioden kommer Stokab att fortsätta utveckla stamnätsinfrastrukturen, inklusive noder och knutpunkter, för att klara den framtida generella efterfrågan och garantera tillgången till konkurrensneutral svartfiber. En stor mängd samförläggningar och pågående byggnationer i exploateringsområden genererar högre investeringsvolymerna inom dessa områden än vad som varit fallet historiskt. Ökade säkerhetskrav leder också till behov av investeringar i säkerhetshöjande åtgärder. Investeringarna är strategiska.

Resultatet efter finansnetto beräknas till 230 mnkr för 2024. Resultatutvecklingen påverkas av en rad faktorer såsom exempelvis orderingång, konjunkturutveckling, räntenivåer, inflationstakt och utvecklingen inom branschen. Stokab har dock god förutsägbarhet beträffande energiprisernas utveckling tack vare att bolaget deltar i stadens elterminssäkringar.

Utbyggnaden av 5G i Stockholm, framväxten av olika IoT-lösningar och alltmer uppkopplade hem kommer att förstärka den generella efterfrågan på fiber de kommande åren. Under 2024 fortsätter arbetet med att förstärka och förtäta nätet för att klara de krav som kommande utbyggnad av 5G-näten och olika IoT-lösningar kommer ställa. Utbyggnad av anslutningar för IoT och 5G kommer att ske i samband med beställningar från kund för att möta efterfrågan vartefter den uppstår.

Samtliga bolagsstyrelser åläggs i kommunfullmäktiges budget 2024 att arbeta i enlighet med verksamhetsmål 3.6, Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser. Stokabs verksamhet har i huvudsak indirekt bäring på stadens trygghetsfrämjande och brottspreventiva arbete. Den passiva fiberoptiska infrastrukturen kan dock nyttjas av andra aktörer för trygghetsskapande åtgärder. Exempelvis utgör bolagets produkt Singelfiber Gaturum för fiberanslutning i gaturummet en god möjlighet för andra aktörer att, exempelvis via sensorer och annan elektronisk monitorering, utveckla och förstärka trygghetsåtgärder i stadens offentliga miljöer. I den utsträckning som förhyrning av fiberförbindelser kan nyttjas i trygghetsskapande syfte är bolaget berett att samverka med relevanta aktörer.

Stokab arbetar sedan ett antal år tillbaka med systematisk kvalitetsutveckling, såväl avseende bolagets interna arbetsformer som i gränssnitt mot entreprenörer, leverantörer och kunder. En ökad digitalisering av såväl interna som externa samt kundrelaterade rutiner och processer är centralt för att åstadkomma en hög försäljning och effektiv förvaltning. En målkonflikt i utvecklingsarbetet är avvägningen mellan flexibla digitala lösningar och säkerhetskrav. Under 2024 fortsätter bolaget arbetet med att finna lösningar på dessa målkonflikter genom ett genomgripande säkerhetsperspektiv i hela organisationen, i enlighet med bolagets säkerhetspolicy.

Genom förbättrade processer har bolagets ledtider avsevärt kunnat förkortas till nytta för kunderna. Stokab kommer under 2024 fortsätta att utveckla sina processer för att ytterligare förbättra service och flexibilitet gentemot kunderna samt för att maximera tid och fokus på värdeskapande aktiviteter. Bolaget arbetar också systematiskt för att långsiktigt säkerställa effektivitet i samtliga relationer och förbättra verksamhetens kvalitet, innovationsförmåga, kostnadseffektivitet och kompetensförsörjning. Avgörande för Stokabs ställning på marknaden är att säkerställa attraktivitet för kunden i samtliga aspekter av bolagets erbjudande. En viktig del i det fortsatta förbättringsarbetet är att upprätthålla leveransprecisionen på nuvarande höga nivå och att bibehålla nivån på felavhjälpling. Detta ska också ses i förhållande till antalet uthyrda fiberförbindelser.

Bolagets förmåga att långsiktigt kunna attrahera, utveckla och behålla medarbetare, samt att anpassa bolagets samlade kompetens utifrån marknadsförutsättningarna, är viktiga komponenter för bolagets möjlighet att vara framgångsrikt och konkurrenskraftigt. Stokab bedriver en proaktiv personalpolitik. Utifrån ett tydligt kundfokus är alla medarbetare delaktiga i att ständigt utveckla processer och rutiner.

Stokab är en renodlad beställarorganisation och upphandling och inköp är därför strategiska verktyg för bolagets måluppfyllelse. Bolagets upphandlingsprocess syftar till såväl kostnadseffektivitet som kvalitet och hållbarhet. Riktlinjer för bolagets upphandlingar slås fast i bolagets interna styrdokument och utifrån Stockholms stads övergripande riktlinjer för upphandling och inköp. Under 2024 beräknas inköp av varor och tjänster uppgå till cirka 372 mnkr (2023, cirka 323 mnkr) varav cirka 196 mnkr (2023, cirka 150 mnkr) avser investeringar.

Ny- och merförsäljningen inom Stokabkoncernen beräknas för 2024 uppgå till 170 mnkr (ordervärde). Denna försäljning bedöms leda till att 2 300 nya fiberförbindelser levereras till kunderna.

Plan för upphandlingar 2024 redovisas närmare i Bilaga 2.

5.4 S:t Erik Kommunikation

Bolagets tjänster riktar sig till Stockholms stads nämnder och bolag. Verksamheten är ett dotterbolag till AB Stokab vilket innebär en tydlighet i förhållande till operatörsmarknaden. S:t Erik Kommunikation har ansvar för att handla upp och administrera Stockholms stads datakommunikationslösningar samt den nyetablerade IT-säkerhetsfunktionen CERT Stockholm.

S:t Erik Kommunikations huvuduppgift de kommande åren är att, i samverkan med kommunstyrelsen och representanter från Stockholms stads övriga verksamheter, möjliggöra och säkerställa väl fungerande kommunikationslösningar åt stadens verksamheter samt, vid efterfrågan, i anslutning till det offentliga rummet. Bolagets verksamhet bidrar till att stadens e-tjänster görs tillgängliga för medborgare och företag i Stockholms stad och att datakommunikation med externa IT-leverantörer kan fungera väl.

Nyttjandegraden av stadens interna datakommunikationsnät ökar kontinuerligt samtidigt som risken för intrång och attacker från internet är fortsatt hög.

S:t Erik Kommunikation fortsätter arbetet med att samordna stadens samlade tekniknät så att dessa anpassas i enlighet med stadens beslutade inriktning. S:t Erik Kommunikation bidrar, i enlighet med målsättningarna i Stockholms stads kvalitetsprogram, till utvecklad digitalisering av staden utifrån fördelarna med att stadens verksamheter nyttjar det gemensamma datakommunikationsnät som S:t Erik Kommunikation tillhandahåller för såväl administrativa ändamål som för IoT.

Stockholms stad väntas under 2023 teckna ett nytt ramavtal med S:t Erik Kommunikation, där datakommunikationstjänsten även inkluderar den underliggande fibertjänsten. Förändringen innebär att stadens verksamheter framöver får en sammanhållen leverans från S:t Erik Kommunikation. Det nya avtalet är avsett att gälla från och med den 1 januari 2024. Under 2024 kommer S:t Erik Kommunikation påbörja förberedelser för upphandling av ny driftpartner, när det nuvarande driftavtalet löper ut 2027.

Inriktningen för verksamheten 2024 är att säkerställa leveransen av datakommunikationsutrustning, funktionen av kommunikationsnätet och dess centrala system samt att i samverkan med kommunstyrelsen och representanter från Stockholms stads övriga verksamheter utveckla och införa ytterligare centrala säkerhets- och kapacitetshöjande funktioner. Under 2024 kommer S:t Erik Kommunikation i samarbete med kommunstyrelsen fortsatt att arbeta för att utveckla och införliva IT- och informationssäkerhetsarbetet i relevanta processer samt att stärka stadens incidenthanteringsförmåga.

Under 2024 avslutar S:t Erik Kommunikation utbytesprojektet som startades 2021, vilket innebär att totalt 13 000 accesspunkter bytts ut till nästa generations trådlösa standard (WiFi 6).

I enlighet med stadens strävan att bli mer effektiv i sin energiförsörjning samt den allmänt utbredda energibristen i Europa strävar S:t Erik Kommunikation att ytterligare minska elförbrukningen i datakommunikationsutrustningen.

Resultat efter finansnetto beräknas till 14 mnkr för 2024. Investeringarna beräknas uppgå till 20 mnkr, varav 13 mnkr är kundrelaterade investeringar.

5.5 Personal

Stokabs utveckling är beroende av medarbetarnas prestationer och bolagets personalpolitiska arbete bedrivs i enlighet med Stockholms stads personalpolicy samt verksamhetsmål 3.4 i kommunfullmäktiges budget 2024 (Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb), med tillitsbaserad styrning som norm. Kompetenta och motiverade medarbetare på rätt plats möjliggör bolagets fortsatta framgång. Därför har bolaget en långsiktig kompetensförsörjningsplanering och bedriver ett systematiskt arbete såväl vad gäller långsiktigt strategisk som operativt strukturell utveckling av organisation, medarbetare och chefer med syfte att tillgodogöra medarbetarnas fulla potential. Fortsatt arbete avseende digitalisering och automatisering av verksamheten kommer att vara en strategisk fråga för att bolagets affärs- och verksamhetsmål ska uppnås.

Marknads- och omvärldsförändringar innebär att samtliga medarbetare behöver förstå vilka nya krav som kommer att ställas på Stokabs framtida affär samt förmåga att kunna anpassa arbetssätt och tjänsteutbud utifrån kundernas förändrade behov. Utifrån ett tydligt kundfokus är alla bolagets medarbetare därför delaktiga i att ständigt utveckla bolagets processer och rutiner.

Medarbetares arbetstillfredsställelse och arbetsmiljö påverkas i stor utsträckning av den närmaste chefens ledarskapsförmågor. Utvecklingsarbetet med att tydliggöra ansvar och roller samt att utveckla och ta tillvara chefers och medarbetares kapacitet fortsätter. Bolagets kontinuerliga utvecklingsarbete medför att Stokabs sjukfrånvaro inte bör vara högre än fyra procent.

6 Ekonomisk analys och budget 2024

Resultat efter finansnetto beräknas uppgå till 230 mnkr för 2024, vilket är i linje med kommunfullmäktiges budget för 2024. Resultatutvecklingen påverkas av en rad faktorer såsom exempelvis konjunkturutvecklingen, räntenivåer och utvecklingen inom branschen.

Investeringarna under 2024 beräknas uppgå till 200 mnkr, vilket överensstämmer med kommunfullmäktiges investeringsplan.

Limitbehovet för Stokab under 2024 bedöms öka med 100 mnkr till 1 200 mnkr. S:t Erik Kommunikations checkräkningskredit om 200 mnkr är oförändrad.